

ЕКСПЕРТНИЙ ВИСНОВОК

галузевої експертної ради щодо можливості акредитації освітньої програми

Заклад вищої освіти	Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка
Освітня програма	8806 Екологія
Рівень вищої освіти	Магістр
Спеціальність	101 Екологія

Цей експертний висновок складений за результатами розгляду галузевою експертною радою (ГЕР) акредитаційної справи. Розгляд справи ГЕР є частиною акредитаційної процедури Національного агентства і здійснюється на основі поданих закладом відомостей про самооцінювання освітньої програми, а також звіту експертної групи про результати акредитаційної експертизи.

Детальніше про мету і порядок проведення акредитації можна дізнатися на вебсайті Національного агентства – <https://naqa.gov.ua/>

Використані скорочення:

ID - ідентифікатор

ВСП - відокремлений структурний підрозділ

ГЕР - галузева експертна рада

ЄДЕБО - Єдина державна електронна база з питань освіти

ЄКТС - Європейська кредитна трансферно-накопичувальна система

ЗВО - заклад вищої освіти

ОП - освітня програма

ЕКСПЕРТНИЙ ВИСНОВОК

галузевої експертної ради щодо можливості акредитації освітньої програми

06.11.2023 р.

Справа № 1919/АС-23

Галузева експертна рада Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти з галузі знань 10 "Природничі науки" у складі:

Дмитрів Григорій Степанович – головуєчий,

Гасюк Іван Михайлович,

Голуб Олександр Андрійович,

Запотоцький Сергій Петрович,

Заячук Мирослав Дмитрович,

Максименко Надія Василівна,

Мудрак Олександр Васильович,

Сірук Ірина Миколаївна,

Сонько Сергій Петрович,

Трохимчук Андрій Дмитрович,

Тяпкін Олег Костянтинович,

за участі запрошених осіб:

Любинський Олександр Іванович – гарант ОП,

розглянула на своєму засіданні матеріали акредитаційної справи щодо акредитації освітньої програми:

Назва ЗВО	Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка
Назва ВСП ЗВО	<i>не застосовується</i>
ID освітньої програми в ЄДЕБО	8806
Назва ОП	Екологія
Галузь знань	10 Природничі науки
Спеціальність	101 Екологія
Спеціалізація (за наявності)	<i>відсутня</i>
Рівень вищої освіти	Магістр
Вид освітньої програми	Освітньо-професійна

За результатами розгляду акредитаційної справи галузева експертна рада

РЕКОМЕНДУЄ

ухвалити рішення про акредитацію.

За – 10, Проти – 1

1. Наявність або відсутність підстав для відмови в акредитації, не пов'язаних із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми

На думку ГЕР

підстави для відмови в акредитації, не пов'язані із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми, або для призначення повторної акредитаційної експертизи, відсутні

наявні підстави для відмови в акредитації, не пов'язані із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми

наявні підстави для призначення повторної акредитаційної експертизи

2. Обґрунтування ГЕР

У цьому розділі ГЕР надає власну оцінку відповідності освітньої програми, базуючись на змісті звіту експертної групи та інших матеріалах акредитаційної справи.

Заповнення полів «Обґрунтування» є обов'язковим, якщо ГЕР змінює рівень відповідності, визначений експертною групою, або підтверджує рівень відповідності А, Е чи F. У цих випадках необхідно заповнити обґрунтування не менше як за одним підкритерієм у межах відповідного критерію.

Критерій 1. Проектування та цілі освітньої програми

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень В

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень В

Обґрунтування ГЕР

1.1 Освітня програма має чітко сформульовані цілі, які відповідають місії та стратегії закладу вищої освіти

Метою ОП «Екологія» є підготовка кваліфікованих і професійних фахівців в сфері екології, охорони навколишнього середовища та раціонального природокористування, здатних вирішувати складні задачі і проблеми довкілля в галузі природничих наук. ОП створює умови для формування індивідуальних траєкторій навчання, спрямована на студентоцентроване навчання та розширення можливостей здобувачів вищої освіти (ЗВО) щодо працевлаштування і подальшого навчання. Цілями навчання за ОП є формування у ЗВО компетентностей у сфері охорони довкілля. Цілі ОП сформульовані чітко і повною мірою відповідають місії, стратегічним напрямам і головним задачам діяльності, що передбачені в «Стратегії розвитку Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка на 2020-2030 роки» <http://surl.li/bkjcjg>. Основною метою освітньої та наукової діяльності Університету є підготовка висококваліфікованих фахівців, здатних до навчання впродовж життя, самовдосконалення і саморозвитку; вироблення у ЗВО здатності до свідомої та ефективної діяльності у глобалізованому, інформаційному суспільстві; органічне поєднання в освітньому процесі освітньої, наукової та інноваційної діяльності; необхідні умови для реалізації ЗВО їхніх здібностей і талантів тощо. Унікальність у тому числі підтверджується наявністю визнаних в Україні та за її межами наукових шкіл К-ПНУ саме у частині вирішення багатofакторних проблем функціонування об'єктів природно-заповідного фонду (ПЗФ). Фокусом ОП є акцент на заповідну діяльність, що дозволяє відрізнити її від інших аналогічних ОП та сприяє реалізації закладом його унікальної місії і стратегії.

1.2 Цілі освітньої програми та програмні результати навчання визначаються з урахуванням позицій та потреб заінтересованих сторін

Залучення широкого кола стейкхолдерів (ЗВО, роботодавців, представників академічної спільноти) до формулювання цілей і ПРН за ОП достатньо повно відображено у відповідних договорах/угодах про співпрацю. В університеті застосовуються опитувальні анкети, за допомогою яких зацікавлені сторони оперативно можуть надавати свої рекомендації та зауваження на ОП. Інтереси ЗВО враховано при формуванні переліку та змісту вибіркового компонента (ВК) ОП, а також визначенні тематики їх наукових досліджень, що дозволяє забезпечити ефективне набуття компетентностей, затребуваних на внутрішньому і зовнішньому ринку праці з урахуванням сучасних викликів в професійній сфері, зокрема в результаті воєнних дій. Інтереси академічної спільноти враховані шляхом впровадження інноваційних технологій та сучасних педагогічних форм і методів навчання, а також популяризації принципів академічної свободи та академічної доброчесності. Інтереси роботодавців враховані шляхом оптимізації формату вибіркового складової ОП, що забезпечують формування у ЗВО найбільш затребуваних на ринку праці компетентностей.

1.3 Цілі освітньої програми та програмні результати навчання визначаються з урахуванням тенденцій розвитку спеціальності, ринку праці, галузевого та регіонального контексту, а також досвіду аналогічних вітчизняних та іноземних освітніх програм

Системне залучення стейкхолдерів до формування контексту ОП прослідковується через дотримання тенденцій розвитку спеціальності, з урахуванням спрямованості ОП на цілі збереження біорізноманіття як на території Хмельницької області, так і України загалом. Галузевий контекст і особливості ринку праці враховано традиційними науково-практичними зв'язками науковців і представників роботодавців різних закладів вищої освіти,

природоохоронних установ: НПП «Подільські Товтри», «Мале Полісся», «Хотинський», Департаменту природних ресурсів та екології Хмельницької ОДА тощо. Важливим аспектом при підготовці ЗВО є те, що випускники повинні вміти враховувати новітні тенденції розвитку екології під час подальшої професійної діяльності для обґрунтування заходів з мінімізації негативного антропогенного впливу, у тому числі військової агресії на компоненти довкілля і покращення стану НПС. Університет співпрацює з роботодавцями стосовно відповідності компетентностей ЗВО потребам ринку праці та проводить з ними консультації щодо змісту освіти (зміст ОК і практик). З метою корекції методів навчання та викладання проводиться анкетування ЗВО. В ОП враховано тенденції розвитку спеціальності і ринку праці, галузевий і регіональний контекст, досвід аналогічних українських (Тернопільський національний педагогічний університет імені Володимира Гнатюка, Національний університет «Львівська політехніка», Хмельницький національний університет, Одеський державний екологічний університет, Луцький технічний університет, Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини), а також ОП екологічного профілю, що реалізуються в іноземних університетах (Варшавський університет природничих наук, Ягеллонський, Лодзький та Гельсінкський університети). ЕГ було підтверджено, що під час формулювання цілей та ПРН ОП було враховано тенденції розвитку спеціальності та ринку праці, галузевий та регіональний контекст, а також досвід аналогічних національних та іноземних освітніх програм. ЕГ рекомендує доповнити обов'язкові дисципліни темами, що спрямовані на формування додаткових знань та умінь для вирішення комплексних екологічних проблем у змінних умовах, як на локальному, так і національному та міжнародному рівнях (особливостями реалізації природоохоронної діяльності на агропромислових, гірничих, хімічних підприємствах тощо).

1.4 Освітня програма дає можливість досягти результатів навчання, визначених стандартом вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти (за наявності).

За відсутності затвердженого стандарту вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти програмні результати навчання мають відповідати вимогам Національної рамки кваліфікацій для відповідного кваліфікаційного рівня

ОП «Екологія» (<http://surl.li/lzgho>) містить загальні й фахові компетентності, що визначають специфіку підготовки ЗВО за спеціальністю 101 «Екологія», і ПРН, які визначають те, що ЗВО повинен знати, розуміти і бути здатним виконувати після успішного завершення ОП. Акценти ОП зроблені на формування і розвиток у ЗВО загальних і фахових компетентностей для виконання складних професійних завдань і вирішення проблем дослідницького та інноваційного характеру в галузі сучасної екології, охорони навколишнього середовища та збалансованого природокористування. Форма атестації ЗВО відповідає вимогам чинного стандарту. У контексті аналізу ОП встановлено відповідність заявлених ПРН методам, формам організації навчального процесу та змісту ОК як нормативної, так і варіативної її складової. ОП сприяє формуванню у ЗВО навичок та вмінь аналізувати структуру екосистем із врахуванням взаємодії в часі біотичного та абіотичного компонентів; оцінювати внесок факторів НПС у розвиток деструктивних змін; оцінювати, прогнозувати і контролювати процеси у популяціях. Нормативна частина підготовки ЗВО за ОП відповідає затвердженому стандарту, а також дескрипторам 7 рівня Національної рамки кваліфікацій (НРК).

Критерій 2. Структура та зміст освітньої програми

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень В

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень В

Обґрунтування ГЕР

2.1 Обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів (у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи) відповідає вимогам законодавства щодо навчального навантаження для відповідного рівня вищої освіти та відповідного стандарту вищої освіти (за наявності)

Загальний обсяг ОП за спеціальністю 101 «Екологія» відповідає вимогам статті 5 Закону України «Про вищу освіту», а також Стандарту вищої освіти за спеціальністю 101 «Екологія» для другого (магістерського) рівня вищої освіти і становить 90 кредитів ЄКТС. З них 67 (74,5%) припадає на обов'язкові ОК та 23 (25,5%) – на ОК за вибором ЗВО. Обов'язкові ОК забезпечують формування компетентностей, визначених Стандартом за спеціальністю 101 «Екологія» другого (магістерського) рівня вищої освіти. Обсяг ОК за вибором ЗВО відповідає чинним вимогам.

2.2 Зміст освітньої програми має чітку структуру; освітні компоненти, включені до освітньої програми, становлять логічну взаємопов'язану систему та в сукупності дають можливість досягти заявлених цілей та програмних результатів навчання

ОП є структурованою в контексті загального часу навчання за семестрами, поділена на змістовні блоки циклів загальної і професійної підготовки, а також передбачає час на практичну підготовку та підсумкову атестацію 2023 р. (<http://surl.li/lzhva>). ОП сфокусована на поєднанні теоретичних знань та практичної підготовки у навчальних підрозділах університету та випускової кафедри. ОП забезпечує формування кваліфікованих фахівців зі спеціальності та визначає загальні і фахові компетентності, а також ПРН в процесі вивчення ОК загального і професійного циклів. Нормативна частина складає 67 (74,5%) кредитів ЄКТС, варіативна – 23 (25,5%) відповідно. На вибір запропоновано відкритий перелік дисциплін з загальноуніверситетського каталогу. Аналіз навчального плану дозволяє підтвердити

актуальність інформації щодо змісту навчання ЗВО за цією ОП відповідно до відомостей про самооцінювання. Аналіз інформаційних пакетів ОК дає можливість зробити висновок, що ОК, включені до ОП, складають логічну взаємопов'язану систему; кожний ПРН у повній мірі охоплений змістом ОП; вибір та послідовність вивчення обов'язкових ОК ОП є обґрунтованими і дозволяють досягти всіх заявлених цілей і ПРН. Робочі програми та інформаційні матеріали розміщені як на сайті випускової кафедри, так і природничо-економічного факультету. Зміст ОП розроблено з урахуванням спеціальності 101 «Екологія» за другим (магістерським) рівнем вищої освіти. Доречно відмітити, що в більшості ОК загальним обсягом в середньому 4 кредити ЄКТС заявлено формування від 3 до 7 загальних і спеціальних компетентностей та 10-12 ПРН; на дублювання частини лекційного і практичного матеріалу в ОК 04, 09 та 11; у ОП 2021 року на реалізацію ПРН06 у частині застосування методів математичного та геоінформаційного моделювання була передбачена лише одна тема 4. Просторова структура. Сучасні ГІС-технології в екології в ОК «Популяційна екологія». Слід відмітити, що в ОП 2023 року заклад врахував рекомендації стейкхолдерів, щодо важливості застосування сучасних інформаційних технологій в екологічній діяльності та передбачив вивчення ОК «Геоінформаційні технології в екології» (<http://surl.li/mgptx>). Враховуючи те, що ОК буде викладатися у 2024/25 н.р. встановлено не достатність ресурсного забезпечення цієї дисципліни.

2.3 Зміст освітньої програми відповідає предметній області визначеної для неї спеціальності (спеціальностям, якщо освітня програма є міждисциплінарною)

На підставі аналізу змісту ОП, в тому числі визначених компетентностей і ПРН, переліку ОК та їх відповідності ПРН і компетентностям, встановлено, що зміст ОП відповідає предметній області визначеної для неї спеціальності 101 «Екологія». Теоретичний зміст ОП спрямовано на опанування концепцій та принципів природничих наук, сучасної екології і стратегії сталого розвитку суспільства для формування відповідних навичок з використання у професійній діяльності відповідних природоохоронних заходів і технологій. Вивчення дисциплін “Методика наукових досліджень”, “Менеджмент природно-заповідного фонду”, “Біологічне різноманіття”, “Стратегія сталого розвитку” та ін. забезпечує здатність осіб, які здобули ступінь магістра за ОП, розв'язувати складні задачі і проблеми у сфері екології, охорони довкілля та збалансованого природокористування при здійсненні професійної діяльності, що передбачає проведення досліджень та здійснення інновацій, а також характеризуються комплексністю вирішення сучасних екологічних проблем. ОК “Іноземна мова” спрямовано на набуття загальних компетентностей та трансверсальних навичок. Вивчення дисциплін “Системний аналіз якості навколишнього середовища”, “Екологічна стандартизація і інспектування” забезпечують формування методологічних основ, методів, методик, підходів та інструментальних засобів вирішення сучасних задач екології, охорони довкілля та екологічної безпеки як на локальному, так і на галузевому рівнях. Аналіз ОК, компетентностей та ПРН показав, що всі нормативні ОК відповідають спеціальності 101 «Екологія»

2.4 Структура освітньої програми передбачає можливість для формування індивідуальної освітньої траєкторії, зокрема через індивідуальний вибір здобувачами вищої освіти навчальних дисциплін в обсязі, передбаченому законодавством

В університеті загалом реалізовано право вільного вибору ОК для ЗВО. Вибір ОК в закладі регламентує “Положення про організацію освітнього процесу в К-ПНУ” (нова редакція) (<http://surl.li/hwbb>), “Положення про порядок реалізації права на вибір навчальних дисциплін здобувачами вищої освіти в К-ПНУ” (нова редакція) (<http://surl.li/afkuq>). Вибіркова частина навчального плану підготовки магістрів складається з переліку дисциплін (23 кредити), що становить 25,5% від загального обсягу кредитів. Кожному ЗВО надається можливість створення власної освітньої траєкторії через вибірку складову навчального плану, право на навчання за програмою академічної мобільності, визначення місця проходження практик, місце виконання курсової і кваліфікаційної робіт, їх тематику та наукового керівника. Студенти обирають дисципліни для вивчення у 2 і 3 семестрах з Каталогу навчальних дисциплін вільного вибору ЗВО К-ПНУ, який містить навчальні дисципліни, спрямовані на поглиблення загальних компетентностей ЗВО та забезпечення набуття ними соціальних навичок (soft skills); поглиблення фахових компетентностей ЗВО (<http://surl.li/lkxgx>). Після ознайомлення з матеріалами ЗВО особисто складає перелік вибірових ОК ОП (за пріоритетністю) для свого індивідуального навчального плану (за потреби може звернутись за консультацією до куратора академічної групи). Навчальні плани передбачають відповідне навчальне навантаження для вибірових дисциплін. Крім того, вибір навчальних дисциплін ЗВО може здійснюватися з навчального плану іншої ОП, освітнього рівня чи іншого закладу вищої освіти (за умов реалізації права на академічну мобільність).

2.5 Освітня програма та навчальний план передбачають практичну підготовку здобувачів вищої освіти, яка дає можливість здобути компетентності, потрібні для подальшої професійної діяльності

ОП і навчальним планом передбачено практичну підготовку, що є невід'ємною та обов'язковою складовою підготовки ЗВО. Проведення практичної підготовки ЗВО регламентується “Положенням про проведення практики здобувачів вищої освіти К-ПНУ” (нова редакція) <http://surl.li/afofn> та здійснюються під керівництвом НПП кафедри відповідно до програм практик та угод з роботодавцями про проходження практик (<http://surl.li/lrriw>). ОП передбачено проходження виробничо науково-дослідної практики загальним обсягом 9 кредитів ЄКТС. ЗВО мають можливість проходження практик як в структурних підрозділах університету, так і на базі науково-дослідних установ, а також інших закладів освіти згідно з укладеними договорами (НПП «Подільські Товтри», НПП «Синевир», НПП «Мале Поліся», НПП «Хотинський», Рівненським природним заповідником тощо). Цілі і завдання практичної підготовки формуються, виходячи з вимог СВО та потреб стейкхолдерів. Зібрані під час проходження практик матеріали та здобуті професійні навички дають можливість здобути компетентності, необхідні для написання кваліфікаційної роботи та подальшої професійної діяльності за фахом. Факти проходження практик закордоном відсутні, тому рекомендується активізувати роботу з ознайомлення ЗВО щодо можливостей проходження закордонних практик та стажувань.

2.6 Освітня програма передбачає набуття здобувачами вищої освіти соціальних навичок (softskills), що відповідають заявленим цілям

Соціальні навички (soft skills) за ОП формуються за рахунок застосування інноваційних й активних методів навчання (робота в команді, дискусії, ділові ігри, опрацювання ситуаційних кейсів, презентації). В результаті вивчення дисциплін ОК01, 06, 07, 08 формуються компетентності ЗК01, ЗК03, ЗК06, СК01, СК03, СК09 та забезпечується формування відповідних ПРН. Зокрема формуються такі соціальні компетентності, як вміння генерувати нові ідеї, здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел тощо. Освітній процес супроводжується проведенням різноманітних культурних заходів, організацією тематичних екскурсій, наукових конференцій, що значно розвиває креативне мислення ЗВО та формує соціальні навички. При вивченні зазначених ОК ЗВО мають можливість набути певних soft skills за рахунок командної роботи, виконання робіт проєктного типу, критичного оцінювання відомих методів і рішень за конкретною темою. Також ЗВО набувають соціальних навичок шляхом участі у студентському самоврядуванні, гуртках і житті університету, залучення до волонтерської діяльності, неформальної освіти тощо. Значна увага приділяється проведенню різноманітних форм занять і контрольних заходів: бесіда, дискусія, підготовка і захист проєктів, розгляд кейсів, ситуаційних завдань з проблемних питань, аналіз конфліктних ситуацій, робота у командах, що дозволяє їм набути необхідних навичок. Важливими соціальними навичками soft skills для магістрантів має бути лідерство, відповідальність, тайм-менеджмент, комунікація в національних і міжнародних колективах.

2.7 Зміст освітньої програми враховує вимоги відповідного професійного стандарту (за наявності)

ОП 2023 року розроблена з урахуванням вимог професійного стандарту «Еколог», затвердженого Міністерством економіки України (Наказ 1111-22 від 04 травня 2022 р.). ОП забезпечує ЗВО виконання умови допуску до роботи за професією (наявність диплома про вищу освіту другого (магістерського) рівня вищої освіти за спеціальністю 101 «Екологія»). ОП забезпечує підготовку фахівців на рівні, достатньому для забезпечення виконання трудових функцій: забезпечує набуття ЗВО професійних компетентностей (за трудовою дією або групою трудових дій), зокрема здатності до формування запитів і визначення дій, що забезпечують виконання норм і вимог екологічного законодавства; оцінювання, прогноз впливу техногенних об'єктів і господарської діяльності на довкілля з метою обрання оптимальної стратегії природокористування; оцінювання екологічних ризиків тощо. ОП враховує вимоги професійного стандарту та розширює можливості випускників щодо подальшого працевлаштування.

2.8 Обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів (у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи) відповідає фактичному навантаженню здобувачів, досягненню цілей та програмних результатів навчання

Відповідно до “Положення про організацію освітнього процесу в К-ПНУ” (нова редакція) (<http://surl.li/hwbb>), “Положення про організацію самостійної роботи здобувачів вищої освіти К-ПНУ” <http://surl.li/bknbp> кількість годин навчальних занять з обов'язкових ОК загальної підготовки для денної форми здобуття вищої освіти складає 1/3 від загальної кількості годин; обов'язкових ОК професійної підготовки – від 33% до 50% (від 10 до 15 год в 1 кредиті ЄКТС), з вибіркового ОК – 1/3 від загальної кількості годин (10 год в 1 кредиті ЄКТС). Обсяг часу для самостійної роботи РВО складає 66% об'єму ОП. Навчальне навантаження ЗВО не перевищує 20 годин на тиждень і забезпечує досягнення цілей та ПРН, а також відсутність скарг на надмірне аудиторне навантаження та нестачу часу на самостійну роботу. Враховуючи те, що кожен ОК передбачає формування 10-12 ПРН, магістрів варто частіше залучати до обговорення розподілу аудиторної та самостійної роботи з метою встановлення комфортного для них співвідношення годин аудиторної та самостійної роботи.

2.9 Структура освітньої програми та навчальний план підготовки здобувачів вищої освіти за дуальною формою у разі її здійснення узгоджені із завданнями та особливостями цієї форми здобуття освіти

Структура ОП і навчальний план підготовки ЗВО за дуальною формою навчання не здійснюється. Тому рекомендується продовжити роботу з запровадження дуальної освіти за ОП, що акредитується.

Критерій 3. Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень В

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень В

Обґрунтування ГЕР

3.1 Правила прийому на навчання за освітньою програмою є чіткими та зрозумілими, не містять дискримінаційних положень та оприлюднені на офіційному вебсайті закладу вищої освіти

Правила прийому на навчання є чіткими і зрозумілими, не містять дискримінаційних положень та оприлюднені на офіційному веб-сайті К-ПНУ сторінках “Приймальна комісія” <https://vstup.kpnu.edu.ua/> і “Правила прийому 2023” <http://surl.li/cueib>. Розроблені правила прийому на навчання для здобуття вищої освіти приймальною комісією Університету відповідно до чинного законодавства з урахуванням змін та доповнень нормативно-правових актів Міністерства освіти і науки України. Добре структурована та зрозуміла наведена інформація про спеціальності, ОП, терміни вступної кампанії, перелік необхідних документів для вступу, вартість навчання та програми вступних випробувань. Відповідно до “Правил прийому 2023” вступ на навчання за ОП «Екологія» здійснюється на конкурсній основі за результатами ЄВІ та фахового вступного випробування (тестування) <http://surl.li/lsskm>, а також обов'язкового подання та розгляду мотиваційних листів. Вимоги до структури, змісту мотиваційних листів вступників,

а також порядку та критеріїв їхнього оцінювання детально розписані та зрозумілі <http://surl.li/dxejv>. Під опрацювання самоаналізу підтверджено щорічне оновлення програми фахового вступного випробування та своєчасне розміщення на веб-сайті К-ПНУ для ознайомлення вступників. Порядок проведення вступної кампанії, в т.ч. процедура зарахування, детально розписані, чіткі, зрозумілі та не містять дискримінаційних положень щодо потенційних вступників.

3.2 Правила прийому на навчання за освітньою програмою враховують особливості самої освітньої програми

Прийом на ОП здійснюється відповідно до “Правил прийому” затверджених Вченою радою К-ПНУ та розміщених на офіційному веб-сайті. Вступ на навчання для здобуття ступеню вищої освіти магістр здійснюється на основі ступеня бакалавра, магістра (освітньо-кваліфікаційного рівня спеціаліста). Особа може вступити до К-ПНУ для здобуття ступеня магістра на основі НРК6 або НРК7, здобутого за іншою спеціальністю (напрямом підготовки) (з урахуванням вимог абзацу шостого пункту I розділу II Правил прийому університету), за умови успішного проходження вступних випробувань (згідно додатку 6) <http://surl.li/ltrmmq>. За умови виявлення однакових конкурсних балів у осіб, що претендують на місце державного та регіонального замовлення, для створення рейтингу вступників враховуються результати розгляду та оцінювання мотиваційних листів. Правилами прийому на навчання за ОП «Екологія» передбачено складання фахового вступного випробування (тестування, що містить 50 завдань), яке оцінюється за 200 бальною системою. Програма іспиту розміщена на офіційному веб-сайті К-ПНУ сторінках Приймальна комісія – Програми підготовки до вступних випробувань для здобуття освітнього ступеня магістр <http://surl.li/lrtjzt>. Програма фахового вступного випробування оцінює рівень сформованості результатів навчання за наступними освітніми компонентами: Біологія, Загальна екологія, Моніторинг довкілля, Моделювання та прогнозування стану довкілля, Урбоекологія, Нормування антропогенного навантаження на навколишнє середовище, Екологічна експертиза, Організація та управління в природоохоронній діяльності, Економіка природокористування та Заповідна справа. Список рекомендованої літератури до іспиту зі спеціальності містять джерела 1997–2011 років. Тому при наступному оновленні програми фахового вступного випробування додати літературні джерела за останні 5 років. Загалом, вступне фахове випробування враховує всі особливості ОП, що свідчить про якісний відбір абітурієнтів. Крім того з абітурієнтами налагоджена дієва система зворотного зв'язку з питань вступу. Також абітурієнти отримують всю необхідну підтримку та допомогу при вступі завдяки створеному в К-ПНУ Консультаційному центру. Всі етапи вступної кампанії, розклади вступних випробувань, рейтинг вступників, вартість навчання та обсяги державного замовлення розміщено на веб-сайті К-ПНУ <https://vstup.kpnu.edu.ua/>. Проаналізувавши інформацію самоаналізу ОП, нормативні документи, які розміщені на веб-сайті Університету, відмічено, що правила прийому на навчання за ОП враховують особливості самої ОП.

3.3 Визначено чіткі та зрозумілі правила визнання результатів навчання, отриманих в інших закладах освіти, зокрема під час академічної мобільності, що відповідають Конвенції про визнання кваліфікацій з вищої освіти в Європейському регіоні (Лісабон, 1997 р.), є доступними для всіх учасників освітнього процесу та яких послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми

Правила визнання результатів навчання, отриманих в інших закладах вищої освіти, зокрема під час академічної мобільності, є чіткими, доступними та регулюються “Положенням про порядок реалізації права на академічну мобільність учасників освітнього процесу К-ПНУ” (нова редакція) <http://surl.li/afewx>, “Положенням про екзамени і заліки та порядок перезарахування навчальних дисциплін, визначення академічної різниці та її ліквідації при переведенні, вступі та поновленні студентів на навчання до університету” <http://surl.li/aglwlm>, “Положенням про порядок перезарахування результатів навчання здобувачів вищої освіти в межах академічної мобільності в К-ПНУ” <http://surl.li/afkuk>, “Порядком визнання в К-ПНУ документів про середню, середню професійну, професійну освіту, виданих навчальними закладами інших держав” <http://surl.li/afkuq> та “Порядком визнання в К-ПНУ ступенів вищої освіти, здобутих в іноземних закладах вищої освіти” <http://surl.li/afkvk>. Визнання результатів навчання в рамках академічної співпраці із закладами вищої освіти та іншими партнерами К-ПНУ здійснюється з використанням ЄКТС. ОК, що не забезпечуються програмою академічної мобільності, учасник академічної мобільності має змогу опанувати дистанційно з одночасним наданням йому всіх навчально-методичних матеріалів та проведення консультацій. Перезарахування результатів навчання з нормативних навчальних дисциплін проводять повністю за умови повного збігу заявлених РН і порівнюваної кількості кредитів ЄКТС (відмінність не більше 25%), а також частково в тій частці кредитів, що відповідає РН, що збігаються. Результати навчання дисциплін вільного вибору можуть бути перезараховані замість дисциплін закладу вищої освіти та інших партнерів К-ПНУ цього ж рівня без обмежень. Перезарахування РН з навчальних дисциплін та інших видів освітньої діяльності здійснюють на підставі наданої учасником академічної мобільності завіреної Академічної довідки. Визнання РН зазначаються у протоколі засідання Вченої ради факультету. Для відображення РН за програмою академічної мобільності видається сертифікат встановленого зразка, який засвідчує виконання програми. Всі нормативні документи, які регулюють процедури визнання і перерахування РН, зрозумілі та містяться у вільному доступі на веб-сайті Університету. Також наведено детальну інформацію про можливості академічної мобільності всіх учасників освітнього процесу та зразки документів на участь в різних програмах <http://surl.li/lkwib>. Рекомендується підвищувати мотивацію ЗВО до участі у програмах академічної мобільності.

3.4 Визначено чіткі та зрозумілі правила визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті, що є доступними для всіх учасників освітнього процесу та яких послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми

Правила визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті, регламентовані “Порядком визнання в К-ПНУ результатів навчання, здобутих шляхом неформальної та/або інформальної освіти” (нова редакція) <http://surl.li/efnki> і “Порядком організації та проведення конкурсу на участь у Програмі ЄС Еразмус+” за напрямом КА1: академічна мобільність <http://surl.li/lrfyx>. Правила, порядок, процедура подання заяв та ідентифікація результатів навчання, отриманих у неформальній освіті, детально і зрозуміло розписані, не містять дискримінаційних положень. Для визнання РН, отриманих у неформальній освіті учасники освітнього процесу подають заяви, додають

необхідні документи (диплом, свідоцтво, сертифікат) та Декларацію про попереднє навчання, що засвідчують зміст і результати участі в освітніх заходах, навчальних курсах тощо. Створюється комісія (завідувач кафедри, гарант, НПП, що забезпечує викладання ОК), яка розглядає змістовну відповідність та обсяги перезарахування РН в кредитах ЄКТС (тема, змістовний модуль, декілька змістовних модулів, самостійна робота чи цілий курс). Порядком визнання в К-ПНУ результатів навчання прописана можливість перезарахування ОК «Іноземна мова» з підсумковою оцінкою «відмінно» за наявності сертифікату з іноземної мови на рівні B2 і вище. Під час перезарахування результатів навчання за ОК «Іноземна мова» необхідно врахувати не лише наявність відповідного сертифікату, а й рівень володіння ЗВО англійською мовою, фахової екологічної термінології, а також здатність спілкуватися з іноземними фахівцями-професіоналами. К-ПНУ має право визнавати РН, отримані у неформальній освіті, в обсязі не більше 10% від загальної кількості нормативних навчальних дисциплін ОП.

Критерій 4. Навчання і викладання за освітньою програмою

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень В

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень В

Обґрунтування ГЕР

4.1 Форми та методи навчання і викладання сприяють досягненню заявлених у освітній програмі цілей та програмних результатів навчання, відповідають вимогам студентоцентрованого підходу та принципам академічної свободи

ОП відповідає заявленим цілям, а методи та форми навчання і викладання орієнтовані на досягнення ПРН. Вибір форм та методів навчання і викладання регламентується «Положенням про організацію освітнього процесу в К-ПНУ» (нова редакція) <http://surl.li/hwbb>. Освітній процес здійснюється за такими основними формами: навчальні заняття, самостійна робота, практичні підготовки та контрольні заходи. Видами навчальних занять є лекція, семінарське, практичне, лабораторне та індивідуальне, консультація. Форми та методи навчання і викладання відображені у робочих програмах навчальних дисциплін, силабусах <http://surl.li/luntz>. У К-ПНУ ЗВО мають вільний доступ до інформації про зміст ОП <http://surl.li/lrswm>, ОК <http://surl.li/luntz> (обов'язкові) та <http://surl.li/lunul> (вибіркові). Під час викладання ОК НПП обирають методи, які найкраще сприяють досягненню заявлених у ОП цілей і ПРН: методи здобуття нових знань з використанням інноваційних технологій, проблемного, дослідницького підходу, інтерактивні, евристичні, пояснювально-ілюстративні методи, дискусії, проектна діяльність тощо. Традиційні та інноваційні методи навчання і викладання застосовуються в комплексі практично для всіх ОК ОП. Досягненню ПРН, активізації та системності при виконанні завдань ЗВО сприяє система контрольних заходів (усне опитування, тестові завдання, модульні контрольні роботи та іспити). ЗВО мають високий рівень задоволеності формами та методами навчання і викладання. У К-ПНУ серед ЗВО і НПП підтримуються принципи академічної свободи, культури свободи слова, творчості, поширення знань та інформації, проведення наукових досліджень і використання їх результатів.

4.2 Усім учасникам освітнього процесу своєчасно надається доступна і зрозуміла інформація щодо цілей, змісту та програмних результатів навчання, порядку та критеріїв оцінювання в межах окремих освітніх компонентів (у формі силабуса або в інший подібний спосіб)

Наведені відомості про освітній процес, цілі, зміст і ПРН, порядок та критерії оцінювання, є доступними і зрозумілими. Терміни і час проведення різних видів навчальної роботи регламентується розкладами занять та графіками іспитів і консультацій. На сайті університету доступна інформація про графік освітнього процесу <http://surl.li/ezjof>, розклад дзвінків <http://surl.li/lunjpr>, занять <http://surl.li/egkdf>, роботи екзаменаційних комісій <http://surl.li/lunni>. Інформація про ОК представлена у вигляді силабусів і програм обов'язкових (<http://surl.li/luntz>) та вибіркових (<http://surl.li/lunul>) навчальних дисциплін, які розміщені на сайті К-ПНУ. Критерії оцінювання, кількість балів за кожен вид виконаних завдань, формування підсумкової оцінки у межах окремих ОК регламентуються діючими Положеннями, а також детально розписані у робочих програмах та силабусах дисциплін. Гарант ОП, завідувач кафедри на перших зустрічах із ЗВО розповідають про цілі, зміст та ПРН, порядок та критерії оцінювання у межах ОК, а також про організацію вільного вибору навчальних дисциплін. Додатково інформацію про порядок та критерії оцінювання ОК ЗВО отримують від НПП, який викладає навчальну дисципліну. Усі учасники освітнього процесу мають безоплатний доступ до інформаційних і матеріальних ресурсів, які необхідних для навчання та викладання за ОП.

4.3 Заклад вищої освіти забезпечує поєднання навчання і досліджень під час реалізації освітньої програми відповідно до рівня вищої освіти, спеціальності та цілей освітньої програми

Під час реалізації ОП «Екологія» значна увага приділяється поєднанню навчання і досліджень. Викладачі проводять наукові дослідження та мають наукові публікації в контексті змісту ОК за ОП. ЗВО і НПП самостійно можуть обирати методи реалізації власних наукових інтересів. Матеріально-технічні бази К-ПНУ та закладів-партнерів, з якими укладено угоди про співпрацю, дозволяє усім учасникам освітнього процесу за ОП проводити дослідження. До переліку обов'язкових ОК ОП входять ОК «Методика наукових досліджень», «Системний аналіз якості навколишнього середовища», «Виробнича науково-дослідна практика» та інші, які сприяють детальному ознайомленню ЗВО з сучасними критеріями, підходами при виборі методів і засобів вимірювань для дослідження та аналізу стану НПС. Залучення до науково-дослідної роботи відбувається при виконанні індивідуальних завдань у

межах різних ОК ОП. Отримані при вивченні ОК уміння ЗВО удосконалюють плануючи, виконуючи та інтерпретуючи результати дослідження під час написання кваліфікаційних робіт і наукових публікацій. Також ЗВО презентують результати науково-дослідної роботи на наукових семінарах і конференціях, щорічних звітних наукових конференціях К-ПНУ, а також на науково-практичній конференції «Молоді дослідники – природі Поділля». Для проведення досліджень та отримання практичних навичок у К-ПНУ створені усі необхідні умови, зокрема, працюють гуртки і проблемні групи <http://surl.li/frefy>. Гурткова робота поєднується із виконанням кваліфікаційної роботи, що дає змогу ЗВО отримувати постійні консультації та покращувати практичний досвід.

4.4 Педагогічні, науково-педагогічні, наукові працівники (далі - викладачі) оновлюють зміст освіти на основі наукових досягнень і сучасних практик у відповідній галузі

Відповідно до самооцінювання ОП у К-ПНУ щорічно відбувається перегляд змісту ОК, практики, тем кваліфікаційних робіт, що зумовлено сучасними потребами готувати фахівців, що здатні ефективно вирішувати екологічні проблеми. Перегляд і оновлення ОК регламентується нормативними документами К-ПНУ. Загалом НПП К-ПНУ змінюють та доповнюють зміст ОК додаючи до робочих програм і силабусів теми, що відображають сучасні наукові досягнення у галузі екології, оцінки впливу на довкілля, охорони НПС, раціонального використання природних ресурсів тощо. Наприклад, до ОК «Стратегія сталого розвитку» введено тему «Стратегічна екологічна оцінка та сучасні аспекти ОВД». До змісту ОК «Системний аналіз» додано тему «Просторовий аналіз екологічних даних», а ОК «Природозберігаючі технології» доповнено темою «Фандрайзинг та реалізація природоохоронних проектів». Також оновленню змісту ОК сприяє проходження стажувань НПП, особливо в закордонних ЗВО. НПП при перегляді змісту ОК враховують рекомендації стейкхолдерів, що допомагають спрямувати вивчення дисципліни на підвищення рівня професійних знань, умінь і навичок. За пропозицією директора НПП «Подільські товтри» Р. Якубаша ОК «Біорізноманіття» доповнено темою «Екосистемні послуги» <http://surl.li/lrsmk>. Також НПП активно застосовують в освітньому процесі свій власний науковий досвід. НПП оновлюють зміст ОК ОП, в т.ч. з використанням інформації, яку вони отримують в результаті здійснення власних наукових досліджень. Зокрема, проф. Любінська Л.Г. підтвердила використання підходів до оцінювання ПЗФ, наведених у своїх публікаціях, при викладанні ОК «Менеджмент природно-заповідного фонду».

4.5 Навчання, викладання та наукові дослідження пов'язані з інтернаціоналізацією діяльності закладу вищої освіти

Інтернаціоналізація є однією з важливих цілей К-ПНУ, що відображено у наступних документах: Статут К-ПНУ <http://surl.li/dewxe>, Стратегія інтернаціоналізації К-ПНУ (до 2025 р.) <http://surl.li/afldb>, Стратегія розвитку К-ПНУ на 2020-2030 рр. <http://surl.li/bkjcjg>, Положення про порядок реалізації права на академічну мобільність учасників освітнього процесу К-ПНУ (нова редакція) <http://surl.li/afewx> та Порядок організації та проведення конкурсу на участь у Програмі ЄС Еразмус+ за напрямом КА1: академічна мобільність <http://surl.li/ltfyx>. Координування навчання, викладання та наукові дослідження пов'язані з інтернаціоналізацією К-ПНУ здійснює відділ міжнародних зв'язків <http://surl.li/bkwqe>. Університет підвищує можливість мобільності викладачів та ЗВО через програми співпраці з ЗВО та країнами-партнерами у сферах вищої освіти та підтримки молоді. Завдяки такій співпраці НПП підвищили кваліфікацію в Університеті природничих наук у м. Любліні (Польща) – проф. Любінський О.І., 2020 р., доц. Федорчук І.В., 2020 р., проф. Любінська Л.Г., 2021 р., Краківському педагогічному університеті ім. Національної комісії освіти – проф. Мазур Н.А., 2021 р., Варшавській політехніці – проф. Мазур Н.А., 2022 р. <http://surl.li/lrksq>. Ознайомленню ЗВО за ОП із світовими науковими здобутками сприяє співпраця з Словацькою академією наук (Словацька Республіка), Університетом ім. Адама Міцкевича, Ойцовським національним парком (Республіка Польща), яка полягає у долученні партнерів до рецензування та видання Вісника К-ПНУ Серія «Екологія». Організація та участь у міжнародних науково-практичних конференціях НПП, в також інших заходах з партнерами, дозволяє враховувати передовий зарубіжний досвід під час підготовки магістрів. Для ознайомлення зі світовими науковими здобутками бібліотека К-ПНУ надає доступ всім учасникам освітнього процесу до міжнародних наукометричних баз даних Scopus, Web of Science та інших <http://surl.li/ltspv>. ЗВО проінформовані про можливість участі в академічній мобільності, програмах міжнародного обміну та міжнародних проектах у поєднанні з навчальним процесом.

Критерій 5. Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень В

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень В

Обґрунтування ГЕР

5.1 Форми контрольних заходів та критерії оцінювання здобувачів вищої освіти є чіткими, зрозумілими, дають можливість встановити досягнення здобувачем вищої освіти результатів навчання для окремого освітнього компонента та/або освітньої програми в цілому, а також оприлюднюються заздалегідь

Основними документами, що регламентують форми контрольних заходів та критерії оцінювання ЗВО, є «Положення про рейтингову систему оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти К-ПНУ» (<http://surl.li/hwbc>), «Положення про організацію освітнього процесу в К-ПНУ (нова редакція)» (<http://surl.li/hwbb>). Оцінювання

навчальних досягнень ЗВО враховує особливості Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи (ЄКТС). Формами контрольних заходів є поточний семестровий контроль (контрольні роботи і тестування, презентації і реферати, доповіді і доповнення, розрахункові завдання, захисти практичних робіт, захисти звіту з практик) та підсумковий контроль (іспит, диференційований залік, комплексний іспит за програмою підготовки, захист курсової та публічний захист кваліфікаційної роботи магістра), що здійснюється з метою оцінювання ПРН. У навчальному плані для кожного ОК зазначається періодичність і терміни здійснення контрольних заходів. Різні форми контролю у межах певної ОК ОП дозволяють контролювати процеси набуття здобувачами ПРН, теоретичні знання та практичні навички, що формують цілісну систему засвоєння матеріалу з кожної дисципліни за певний проміжок часу у логічно-побудованій системі навчального процесу. Здатність вирішувати конкретні практичні завдання, послуговуючись фундаментальними теоретичними знаннями, перевіряється під час занять та під час поточного контролю. Діагностика рівня набутих фахових компетенцій відбувається під час складання іспиту (диференційованого заліку) за кожним ОК. У ході експертизи встановлено, що поточний контроль за ОП включає різні види контрольних заходів. Характерно, що застосовуються різнорівневі види завдань. Інформацію про форми контрольних заходів окремих ОК наведено у Робочих програмах (<http://surl.li/luntz>). Таким чином, вони доступні для ознайомлення ЗВО. Інформацію про форми контрольних заходів та критерії оцінювання викладачі доповідають ЗВО на першому занятті з відповідної дисципліни. Критерії оцінювання наведено у «Додатку до Положення про організацію освітнього процесу в К-ПНУ» (<http://surl.li/boqhd>).

5.2 Форми атестації здобувачів вищої освіти відповідають вимогам стандарту вищої освіти (за наявності)

У Стандарті вищої освіти за спеціальністю 101 «Екологія» для другого (магістерського) рівня вищої освіти атестація ЗВО здійснюється у формі публічного захисту кваліфікаційної роботи (<http://surl.li/lyulw>). В університеті атестація здійснюється у формі складання комплексного іспиту за програмою підготовки, що розміщується на сайті К-ПНУ: (<http://surl.li/kqzal>) та публічного захисту кваліфікаційної роботи магістра (пункт 2.1.2) (<http://surl.li/kqzal>). У Кам'янець-Подільському національному університеті імені Івана Огієнка кваліфікаційні роботи магістра проходять обов'язкову перевірку на наявність академічного плагіату, відповідно до «Положення про дотримання академічної доброчесності педагогічними, науково-педагогічними, науковими працівниками та здобувачами вищої освіти в Кам'янець-Подільському національному університеті імені Івана Огієнка (нова редакція)» (<http://surl.li/eqgxs>).

5.3 Визначено чіткі та зрозумілі правила проведення контрольних заходів, що є доступними для всіх учасників освітнього процесу, які забезпечують об'єктивність екзаменаторів, зокрема охоплюють процедури запобігання та врегулювання конфлікту інтересів, визначають порядок оскарження результатів контрольних заходів і їх повторного проходження, та яких послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми

Контрольні заходи проводяться на основі Положення про організацію освітнього процесу в К-ПНУ (нова редакція) (<http://surl.li/hwbb>), Положення про атестацію та організацію роботи екзаменаційної комісії в К-ПНУ (<http://surl.li/kqzal>), «Методичних рекомендацій з перевірки дипломних/кваліфікаційних робіт (проектів), К-ПНУ на рівень унікальності» (<http://surl.li/eqhdm>). Рівень поінформованості ЗВО щодо контрольних заходів і критеріїв оцінювання знань є достатнім. В К-ПНУ імені Івана Огієнка об'єктивність екзаменаторів та процеси запобігання і врегулювання конфлікту інтересів регулюються процедурами, встановленими Положенням про врегулювання конфліктних ситуацій у К-ПНУ (<http://surl.li/eqzap>), Кодексом академічної доброчесності Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка (нова редакція) (<http://surl.li/bhnxix>). В К-ПНУ імені Івана Огієнка за результатами звіту самооцінювання, опитувань студентів та випускників за час дії ОП конфлікту інтересів зафіксовано не було. В К-ПНУ імені Івана Огієнка унормування порядку повторного проходження контрольних заходів регулюється Положенням про організацію освітнього процесу в К-ПНУ (нова редакція) п. 9.5 (<http://surl.li/hwbb>), Положенням про екзамени і заліки, порядок перезарахування навчальних дисциплін, визначення академічної різниці та її складання при переведенні, вступі та поновленні здобувачів вищої освіти на навчання до К-ПНУ п. 4.9 (<http://surl.li/aglwm>).

5.4 У закладі вищої освіти визначено чіткі та зрозумілі політику, стандарти і процедури дотримання академічної доброчесності, яких послідовно дотримуються всі учасники освітнього процесу під час реалізації освітньої програми. Заклад вищої освіти популяризує академічну доброчесність (насамперед через імплементацію цієї політики у внутрішню культуру якості) та використовує відповідні технологічні рішення як інструменти протидії порушенням академічної доброчесності

Основними документами, що визначають політику, стандарти і процедуру дотримання академічної доброчесності університету є: Кодекс академічної доброчесності Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка (нова редакція) (<http://surl.li/bhnxix>), Положення про дотримання академічної доброчесності педагогічними, науково-педагогічними, науковими працівниками та здобувачами вищої освіти в Кам'янець-Подільському національному університеті імені Івана Огієнка (нова редакція) (<http://surl.li/eqgxs>), Методичні рекомендації з перевірки курсових, дипломних/кваліфікаційних робіт (проектів), дисертацій здобувачів вищої освіти Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка на рівень унікальності (нова редакція) (<http://surl.li/esjhy>), Порядок перевірки рукописів монографій, підручників, навчальних посібників на рівень унікальності (<http://surl.li/egiqlk>), Положення про врегулювання конфліктних ситуацій у Кам'янець-Подільському національному університеті імені Івана Огієнка (<http://surl.li/eqzap>). ЗВО дотримуються вимог академічної доброчесності, її популяризації, обов'язковій перевірці робіт на плагіат (План заходів із популяризації академічної доброчесності на II семестр 2022-2023 н.р. (<http://surl.li/etdte>)). Перевірка наукових робіт на наявність академічного плагіату проводиться з використанням програмного продукту Unicheck, після чого видається відповідний Висновок про рівень унікальності роботи. ЗВО особисто завантажують свої кваліфікаційні роботи в систему Unicheck. ЗВО обізнані щодо поняття «академічна доброчесність», процедури перевірки на наявність плагіату, максимально допустимого відсотку запозичень при написанні певних робіт, а також важливості дотримання принципів академічної доброчесності. У К-ПНУ імені Івана Огієнка за порушення академічної доброчесності ЗВО можуть бути притягнені до

такої академічної відповідальності: повторного проходження контролю й оцінювання (контрольна робота, іспит тощо); позбавлення академічної стипендії, відрахування з університету. В Університеті функціонує Комісія з питань академічної доброчесності (<http://surl.li/bkqvs>). Випадків академічної недоброчесності ЗВО зафіксовано не було, тому необхідність у вживанні якихось заходів не виникала. Треба продовжити практику постійного проведення тренінгів, семінарів, консультацій з популяризації принципів академічної доброчесності.

Критерій 6. Людські ресурси

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень В

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень В

Обґрунтування ГЕР

6.1 Академічна та/або професійна кваліфікація викладачів, задіяних до реалізації освітньої програми, забезпечує досягнення визначених відповідною програмою цілей та програмних результатів навчання

Проаналізувавши відомості про самооцінювання, сайт університету, в т.ч. кафедри біології та екології, персональні сторінки НПП, нормативні документи виявлено, що не всі НПП відповідають ОК, викладання яких вони забезпечують на ОП «Екологія». Академічна та/або професійна кваліфікація викладачів, що задіяні в реалізації ОП, не підтверджено дипломами про вищу базову освіту (101-Екологія), дипломи про наукові ступені кандидата чи доктора наук за спеціальністю 03.00.16 - екологія, атестати про вчені звання професора кафедри екології. Їхня наукова та професійна діяльність не відповідає спеціальності 101-Екологія галузі знань 10-Природничі науки. Наукові публікації у фахових виданнях, в тому числі у наукометричних базах Scopus та Web of Science НПП, які забезпечують викладання ОК на ОП "Екологія" не відповідають їхньому напрямку. Індекси Гірша досить низькі, у гаранта ОП "Екологія" він - 6, в нього лише одна публікація у журналі, який внесено в наукометричну базу WoS, у членів проектної групи Федорчука І.В. він становить - 4 і не має жодної праці, яка внесена в наукометричну базу Scopus чи WoS, в Козака М.І. він - 5 і є 4 публікації. В усіх НПП, які забезпечують реалізацію ОП "Екологія" в профілях Google Академія відсутні Orcid. У всіх викладачів не підтверджено наукове стажування з отриманням сертифіката 6 кредитів ЄКТС (180 годин), а реалізацію ОП забезпечують 7 НПП: з них 4 доктори наук (57%) та 3 кандидати наук (43%). Тому викладачам необхідно вдосконалити наукове і методичне забезпечення ОК. Адаже в багатьох силабусах ОК зустрічається посилання на російськомовні джерела, що не припустимо, а також необхідно оновити літературу, яка зустрічається ще за 1980 рік. В багатьох викладачів подані робочі зошити для практичних занять чи самостійної роботи, доцільно подавати методичні рекомендації для виконання практичних робіт чи виконання самостійної роботи. Багато силабусів ОК заблоковано, інші видалено, тобто до них закрито доступ. Доречно зробити обґрунтований підбір кадрів для реалізації ОП "Екологія" і призначати для викладання обов'язкових і вибіркового ОК НПП, які мають відповідну базову освіту або науковий ступінь, мають відповідні наукові публікації і методичні розробки, проходять стажування і підвищення кваліфікації за напрямом ОК.

6.2 Процедури конкурсного добору викладачів є прозорими і дають можливість забезпечити потрібний рівень їхнього професіоналізму для успішної реалізації освітньої програми

Процедура конкурсного добору викладачів є прозорою, проводиться на засадах відкритості, об'єктивності, рівності, неупередженості, що регламентовано Порядком проведення конкурсного відбору для заміщення вакантних посад науково-педагогічних працівників та укладання з ними трудових договорів (контрактів) у К-ПНУ (нова редакція) <http://surl.li/bhrzx>. Оголошення про проведення конкурсного відбору та його термінів оприлюднюється на офіційному веб-сайті Університету, а за потреби – на спеціальних веб-ресурсах. Відповідно до Порядку, для організації та проведення конкурсного відбору на заміщення вакантних посад НПП наказом ректора створюється Конкурсна комісія (у складі не менше 5 і не більше 10 членів), яка розглядає документи претендентів та приймає рішення про їх відповідність вимогам законодавства та умовам конкурсу. Детальне роз'яснення щодо вакансій, термінів, переліку необхідних документів, порядку проведення конкурсного відбору НПП отримують у відділі кадрів <http://surl.li/lrtxg>. Попереднє обговорення претендентів, після прийняття заяв та проведення ними пробного лекційного, практичного чи лабораторного занять, відбувається на засіданні кафедри. Висновки обговорення професійної кваліфікації претендента передаються до Конкурсної комісії. Конкурсною комісією університету аналізуються освіта, науково-педагогічний стаж, навчально-методична і науково-дослідна робота, особистісні характеристики претендента, відповідність вимогам Професійного стандарту на групу «Викладачі закладів вищої освіти» і критеріям пп. 37 та 38 Ліцензійних умов провадження освітньої діяльності.

6.3 Заклад вищої освіти залучає роботодавців до організації та реалізації освітнього процесу

Залучення роботодавців до організації та реалізації освітнього процесу регламентують Положення про Раду роботодавців у К-ПНУ <http://surl.li/bhmck>, Положення про зв'язки з роботодавцями та сприяння працевлаштуванню випускників К-ПНУ (нова редакція) <http://surl.li/erzmx>, а також договори між ЗВО і підприємствами, організаціями та установами <http://surl.li/lrkvm>. Зокрема, К-ПНУ укладено договори з НПП «Хотинський», «Мале Полісся», «Подільські Товтри», «Синевир» та Рівненським природним заповідником <http://surl.li/lrriw> щодо проведення спільних навчальних і дослідницьких проектів, проходження виробничої практики, проведення експериментальних досліджень при підготовці кваліфікаційних робіт тощо. Крім того, Університетом підписані договори з Хмельницьким

національним університетом про співпрацю щодо реалізації внутрішньої академічної мобільності учасників освітнього процесу <http://surl.li/lrrrl>, Тернопільським національним педагогічним університетом ім. В. Гнатюка про проведення і спільну участь у конференціях, з'їздах, семінарах, круглих столах <http://surl.li/lrrvm> та іншими закладами вищої освіти, що передбачають різні види наукової та творчої співпраці. К-ПНУ співпрацює з Староушицькою селищною ТГ, що дозволяє акцентувати увагу всіх учасників договору на регіональні екологічні проблеми та спільний пошук шляхів їхнього вирішення. Особлива увага приділена залученню роботодавців до розроблення чи оновлення ОП <http://surl.li/lrtcr>, перегляду та зміни ОК відповідно до сучасних реалій <http://surl.li/lrsmk>, надання відгуків і пропозицій щодо удосконалення ОП, навчальних планів та реалізації освітнього процесу <http://surl.li/lrswp>. Також роботодавці працюють у складі ЕК (Р.Якубаш – директор НПП «Подільські Товтри»), беруть участь у практичній підготовці (проведення навчальних екскурсій, ознайомлення з процесом водопідготовки та роботою очисних споруд (О.Сікора – КП «Міськтепловоденергія»), надають бази для проходження виробничої науково-дослідної практики ЗВО <http://surl.li/lrsoa>. Роботодавці задоволені рівнем практичної підготовки ЗВО та пропонують їм роботу після завершення навчання за ОП.

6.4 Заклад вищої освіти залучає до аудиторних занять професіоналів-практиків, експертів галузі, представників роботодавців

Професіонали-практики та експерти в галузі та/або представники роботодавців залучаються до аудиторних занять проводячи відкриті лекції, практичні заняття, екскурсії, надаючи бази для проходження ЗВО виробничої науково-дослідної практики, беручи участь у круглих столах і пропонуючи стажування на власних підприємствах, організаціях та установах. Зокрема, до читання гостьових лекцій залучені провідні науковці України: О. Лукаш, доктор біологічних наук, професор національного університету «Чернігівський колегіум» імені Т. Г. Шевченка (тема: «Рівні охорони рослинного світу») <http://surl.li/lrmdp>; Н. Міронова, докторка сільськогосподарських наук, професорка, завідувачка кафедри екології та біологічної освіти Хмельницького національного університету (тема: «Стратегічна екологічна оцінка: основні положення, практичні кейси») <http://surl.li/lrnfp>. У круглому столі до Міжнародного дня водно-болотних угідь брала участь А. Ліщук, провідний фахівець з екологічної освіти НПП «Подільські Товтри» (тема: «Еколого-освітня діяльність національного парку як складова частина популяризації, збереження та відновлення водно-болотних угідь») <http://surl.li/lrogf>. Проводяться виїзні практичні заняття на КП «Міськтепловоденергія», НПП «Подільські Товтри», екскурсії на Екоферму у с. Чабанівка <http://surl.li/lrols> та Гідроелектростанцію у с. Великозалісся <http://surl.li/lronq>. Крім того, директор НПП «Подільські Товтри» Р. Якубаш сприяє проведенню практики ЗВО. Наведену інформацію у відомостях самооцінювання та веб-сайті Університету підтверджено гарантом ОП, ЗВО, професіоналами-практиками, експертами в галузі та роботодавцями.

6.5 Заклад вищої освіти сприяє професійному розвитку викладачів через власні програми або у співпраці з іншими організаціями

Під час опрацювання самоаналізу, інформації розміщеної на веб-сайті Університету встановлено, що К-ПНУ сприяє професійному розвитку викладачів через власні програми і у співпраці з іншими організаціями. Усі можливості професійного розвитку викладачів прописані та регулюються Положенням про підвищення кваліфікації педагогічних і НПП (нова редакція) <http://surl.li/bkryb>. Професійний розвиток НПП реалізується через навчання за програмами підвищення кваліфікації, стажування за кордоном та в Україні, в т.ч. в науково-дослідних установах з якими укладено відповідні угоди про співпрацю <http://surl.li/lrkvm>, вебінарах. Університет проводить щорічне рейтингове оцінювання діяльності НПП та матеріально і морально заохочує їх до професійного розвитку. НПП пройшли курси підвищення кваліфікації в Університеті природничих наук у м. Любліні (Польща) (проф. Любинський О.І., 2020 р., доц. Федорчук І.В., 2020 р., проф. Любинська Л.Г., 2021 р.), Краківському педагогічному університеті ім. Національної комісії освіти (проф. Мазур Н.А., 2021 р.), Варшавській політехніці (проф. Мазур Н.А., 2022 р.), Державній екологічній академії післядипломної освіти та управління (проф. Любинський О.І., 2020 р., доц. Федорчук І.В., 2020 р., доц. Козак М.І., 2020 р.), Центрі українсько-європейського наукового співробітництва (проф. Любинська Л.Г., 2022 р.), Хмельницькому національному університеті (проф. Любинський О.І., 2019 р.), Міжнародній академії екології та медицини (проф. Любинська Л.Г., 2021 р.), Тернопільському національному педагогічному університеті ім. Володимира Гнатюка (доц. Трофименко А.О., 2021 р.) <http://surl.li/lrksq>. Усі учасники освітнього процесу проінформовані про можливості академічної мобільності <http://surl.li/afewx>. Відділ міжнародних зв'язків К-ПНУ <http://surl.li/lrjwc> запрошує НПП та ЗВО до активної участі у міжнародних програмах і стажуваннях та здійснює опитування <http://surl.li/lrkkq> для врахування пріоритетних напрямів академічної мобільності. У К-ПНУ розроблений та затверджений план дій на 2022-2024 р. <http://surl.li/evblo>, що включає важливі заходи для залучання учасників до академічної мобільності, в т.ч. шляхом підвищення рівня володіння іноземними мовами (Лінгвістичний центр) <http://surl.li/dfhxf>.

6.6 Заклад вищої освіти стимулює розвиток викладацької майстерності

В К-ПНУ функціонує дієва система матеріального та нематеріального заохочення (сприяння у кар'єрному зростанні, здобуття ступенів та вчених звань, участь у міжнародних наукових заходах, підписання угод про співпрацю з урахуванням можливості підвищення кваліфікації, допомога у виданні наукових статей, в т.ч. у наукометричних виданнях (Scopus та Web of Science), монографій (українською, англійською мовами). Види заохочення регламентуються Колективним договором між адміністрацією та профспілковим комітетом працівників К-ПНУ на 2021–2023 рр. <http://surl.li/fabjn>, Положенням про систему внутрішнього забезпечення якості вищої освіти в К-ПНУ (нова редакція) <http://surl.li/hwab> та Положенням про щорічне рейтингове оцінювання НПП К-ПНУ <http://surl.li/czhwm>. За високі показники в рейтингу НПП (посадова категорія: професор) О. Любинський (3 місце) та Л. Любинська (13 місце) <http://surl.li/eepng> отримали грошові премії та занесені на Дошку пошани <http://surl.li/eflfg>. У К-ПНУ передбачено додаткове преміювання НПП за високі досягнення у навчальній, методичній і науковій роботі <http://surl.li/bkrgi> (за здобуття закордонних наукових грантів, за викладання фахових навчальних дисциплін англійською мовою, за отримання патентів, за підготовку кандидата, доктора та захист дисертацій, за публікації у наукометричних базах тощо). Крім того, за результатами конкурсу «Кращий викладач року» і «Молодий викладач року» найкращі викладачі Університету отримують Подяки та Грамоти. Також проф. Л. Любинська отримала грамоту

Хмельницької обласної премії імені Миколи Дарманського в галузі освіти та науки в номінації «Кращий науковець» <http://surl.li/lstdai>.

Критерій 7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень В

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень В

Обґрунтування ГЕР

7.1 Фінансові та матеріально-технічні ресурси (бібліотека, інша інфраструктура, обладнання тощо), а також навчально-методичне забезпечення освітньої програми гарантують досягнення визначених освітньою програмою цілей та програмних результатів навчання

Реалізація і навчання на ОП відбувається на базі кафедри біології та екології К-ПНУ, аудиторії та спеціалізовані лабораторії оснащені необхідним мультимедійним і не тільки (фонд книг, лабораторний посуд, приладове забезпечення тощо) обладнанням, для проведення занять. Навчальні практики, виїзні практичні заняття проходять на базі НПП «Подільські Товтри». При дистанційному огляді МТБ було продемонстровано: оптичні та електронні мікроскопи, сушильні шафи, термостати, електронні ваги, електромагнітні мішалки, центрофуги, спектрофотометри, реактиви і спеціальний посуд. Частина практично-орієнтованих занять проводиться на базі університету, а інша частина – це виїзні заняття (<http://surl.li/lrsoa>). Матеріали навчального контенту розміщуються на сторінці кафедри біології та екології (<http://surl.li/luntz>), а також у модульному середовищі Moodle (<http://surl.li/cvtgh>), де ЗВО мають доступ за допомогою індивідуальної корпоративної пошти. Фінансові ресурси для забезпечення освітньої діяльності Університету висвітлені на офіційному сайті у розділі: «Фінансова та бюджетна звітність в К-ПНУ» (<http://surl.li/dewzv>). Бібліотечний фонд і навчально-методичне забезпечення задовольняє потреби ЗВО та забезпечує здобуття потрібних фахових компетентностей. Університет має сприятливе середовище та умови для набуття ЗВО певних soft skills комунікації у командній роботі, виконання проєктів, критичного оцінювання методів і рішень, відповідальність за прийняті рішення тощо. Доцільно продовжити практику оновлення лабораторного обладнання, придбання приладів, устаткування, а також програмного забезпечення необхідного для формування у ЗВО професійних навичок в екологічній та природоохоронній сфері.

7.2 Заклад вищої освіти забезпечує безоплатний доступ викладачів і здобувачів вищої освіти до відповідної інфраструктури та інформаційних ресурсів, потрібних для навчання, викладацької та/або наукової діяльності в межах освітньої програми

К-ПНУ імені Івана Огієнка забезпечує всіх учасників освітнього процесу вільним і безоплатним доступом до інфраструктури та інформаційних ресурсів. ЗВО та НПП мають вільний доступ до бібліотеки Університету (<http://surl.li/lzbuw>), а також до наукометричних баз. У фонді бібліотеки майже 51000 найменувань та електронної бібліотеки, що постійно оновлюється. Викладачі і студенти можуть користуватися комп'ютерними класами, навчальними лабораторіями, Wi-Fi та рештою складових матеріально-технічного забезпечення. ЗВО використовують Репозитарій університету (<http://surl.li/cvteo>). Усі необхідні для навчання, викладацької і наукової діяльності умови в межах ОП університет забезпечує безоплатно. Бібліотечні фонди університету та ННЦ в достатній мірі забезпечені фаховою навчально-методичною літературою та сучасними періодичними виданнями.

7.3 Освітнє середовище є безпечним для життя і здоров'я здобувачів вищої освіти, що навчаються за освітньою програмою, та дає можливість задовольнити їхні потреби та інтереси

Дистанційний огляд приміщень університету, його корпусів, аудиторій, лабораторій складає враження безпечності для життя і здоров'я ЗВО. Розміщення комп'ютерів, меблів, обладнання загалом відповідає санітарним і будівельним нормам. Університет постійно вдосконалює надійність експлуатації навчальних корпусів і гуртожитків. На його базі постійно функціонує соціально-психологічна служба (<http://surl.li/cvtlm>). Працюють системи сигналізації, пандуси, встановлено камери відеоспостереження, пожежну сигналізацію. Освітнє середовище є безпечним для учасників освітнього процесу. Студенти щороку проходять інструктаж з техніки безпеки, виробничої санітарії, протипожежної безпеки. В аудиторіях і лабораторіях факультету витримуються відповідні санітарні умови стосовно площі приміщень, температурного режиму, освітлення. В корпусах цілодобова охорона. ЗВО відзначають постійне проведення анкетувань, щодо якості освітнього процесу (<http://surl.li/axkqn>). Освітнє середовище є безпечним та задовольняє потреби ЗВО, у тому числі під час дії воєнного стану в Україні.

7.4 Заклад вищої освіти забезпечує освітню, організаційну, інформаційну, консультативну та соціальну підтримку здобувачів вищої освіти, що навчаються за освітньою програмою

Освітня, організаційна, інформаційна, консультативна і соціальна підтримка ЗВО регламентується Положенням про організацію освітнього процесу в Кам'янець-Подільському національному університеті імені Івана Огієнка (<http://surl.li/hwbb>). Постійно здійснюється моніторинг рівня задоволення студентів якістю навчального процесу і надання освітніх послуг за результатами соціопитувань (<http://surl.li/axkqn>). У разі виникнення нагальних питань або ситуацій, що потребують миттєвого вирішення є можливість звернутися до студентського парламенту К-ПНУ, гаранта ОП, зателефонувати на «Телефон довіри», або написати на електронну скриньку довіри (<http://surl.li/cugvd>). В закладі працюють наступні механізми, що забезпечують підтримку ЗВО: Навчально-методичного центру

забезпечення якості освіти (<http://surl.li/dfhvr>), відділу профорієнтаційної роботи, доуніверситетської підготовки та сприяння працевлаштуванню випускників університету (<http://surl.li/cxmsn>), відділу наукової роботи (<http://surl.li/mfwny>), відділу міжнародних зв'язків (<http://surl.li/bkwqe>). Комунікація зі студентами відбувається також з використанням соціальних мереж. Консультативна підтримка ЗВО в Університеті з навчальних і методичних питань здійснюється на кафедрах, науково-педагогічними працівниками. На сайті ЗВО для реалізації освітньої, організаційної, інформаційної, консультативної та соціальної підтримки, ЗВО представлено необхідну інформацію: розклад занять (<http://surl.li/egkdf>), графік освітнього процесу, графік сесій, графік перескладання академічної заборгованості, робочі програми ОК й каталог ВК (<http://surl.li/mfxht>), бази практик (<http://surl.li/lrriw>).

7.5 Заклад вищої освіти створює достатні умови щодо реалізації права на освіту для осіб з особливими освітніми потребами, які навчаються за освітньою програмою

В К-ПНУ імені Івана Огієнка створено належні умови для реалізації права на освіту особами з особливими освітніми потребами. Для осіб з порушенням рухового апарату у навчальних корпусах та гуртожитках створено пандуси, широкі проходи, безпорогові дверні блоки, кнопки виклику допомоги, а також для осіб з вадами зору розроблені таблички зі шрифтом Брайля. Права осіб з особливими освітніми потребами підтримуються: Положенням про організацію інклюзивного навчання в К-ПНУ (<http://surl.li/bkulf>), Правилами прийому до К-ПНУ п. 8 (<http://surl.li/mfxiv>), Стратегія розвитку К-ПНУ на 2020-2030 рр. (<http://surl.li/bkjcg>). На ОП на момент проведення дистанційної акредитаційної експертизи особи з особливими освітніми потребами не навчалися. В результаті проведеної експертизи встановлено, що в Університеті є достатні умови для реалізації права на освіту особам з особливими освітніми потребами та створено умови для інклюзивної освіти.

7.6 Наявні чіткі і зрозумілі політика та процедури вирішення конфліктних ситуацій (зокрема пов'язаних із сексуальними домаганнями, дискримінацією та/або корупцією тощо), які є доступними для всіх учасників освітнього процесу та яких послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми

Освітня діяльність університету базується на принципах дотримання демократичних цінностей свободи, справедливості. Врегулювання конфлікту інтересів в К-ПНУ здійснюється відповідно до Статуту К-ПНУ (нова редакція) (<http://surl.li/bkjcd>); Правила, стандарти, процедури щодо виявлення, протидії та запобігання корупції у діяльності К-ПНУ визначено Антикорупційною програмою К-ПНУ на 2023–2025 рр. (<http://surl.li/dfheu>); Положення про дотримання академічної доброчесності педагогічними, науково-педагогічними, науковими працівниками та здобувачами вищої освіти в К-ПНУ (нова редакція) (<http://surl.li/eqgxs>); Кодекс академічної доброчесності К-ПНУ (нова редакція) (<http://surl.li/bhnx>). У разі виникнення проблемних ситуацій, можна написати чи зателефонувати на «Телефон довіри», або скриньку довіри (<http://surl.li/cugvd>), чи звернутися до студентського самоврядування (<http://surl.li/mfxmp>), гаранта ОП. Під час спілкування з учасниками освітнього процесу у межах ОП скарг, пов'язаних з дискримінацією за будь-якою ознакою, сексуальним домаганням чи корупцією не надходило. В ході онлайн-зустрічі зі ЗВО та представниками студентського самоврядування було з'ясовано, що вони є обізнаними стосовно процедур вирішення конфліктних ситуацій.

Критерій 8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень В

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень В

Обґрунтування ГЕР

8.1 Заклад вищої освіти послідовно дотримується визначених ним процедур розроблення, затвердження, моніторингу та періодичного перегляду освітньої програми

Загальна політика щодо розроблення, розгляду, затвердження та перегляду ОП зафіксована у Положенні про освітні програми в Кам'янець-Подільському національному університеті імені Івана Огієнка (нова редакція) (<http://surl.li/bgsfm>); Положенні про систему внутрішнього забезпечення якості вищої освіти в К-ПНУ (нова редакція) (<http://surl.li/hwab>), Положенні про організацію опитування здобувачів вищої освіти щодо якості освітньої діяльності та якості вищої освіти в К-ПНУ (<http://surl.li/hwae>). За дотримання і виконання цих процедур в ЗВО відповідають: робоча група, кафедра біології та екології, Вчена рада факультету, навчально-методичний центр забезпечення якості освіти. Підставами для перегляду та оновлення ОП є пропозиції роботодавців та інших стейкхолдерів, результати моніторингу ринку праці, нові тенденції розвитку спеціальності, що вимагають коригування ОК ОП, пропозиції гаранта ОП, вченої ради факультету, кафедр, які забезпечують реалізацію освітнього процесу на ОП, пропозиції ЗВО, результати опитування та ін. За результатами моніторингового опитування ЗВО і пропозицій стейкхолдерів здійснюється періодичний перегляд ОП та навчального плану. Критеріями перегляду ОП є результати зворотного зв'язку із стейкхолдерами Університету: (здобувачами і роботодавцями), та прогнозування розвитку галузі і потреб суспільства. У процесі моніторингу ЗВО використовує регулярні опитування учасників освітнього процесу щодо якості ОП, рівня їх задоволеності наповненням навчальних планів, а також опитування роботодавців стосовно якості ОП та її ОК тощо. ОП була започаткована в 2016 р., черговий перегляд ОП здійснювався у 2021 та 2023 рр. для врахування результатів опитувань ЗВО, роботодавців, а також тенденцій розвитку галузі. Відповідні ОП для моніторингу якісного стану наведені на сайті випускової кафедри в розділі (<https://biolog.kpnu.edu.ua/orp-ekolog/#>). Побажання і

пропозиції ЗВО розглядаються і реалізуються. На підтвердження фактів модернізації ОП ЗВО посилалися на зміни, що враховані в ОП 2023 р., де за пропозиціями ЗВО і роботодавців були введені нові навчальні дисципліни: «Регіональний екологічний моніторинг», «Геоінформаційні системи в екології» та ін. Інтерв'ювання роботодавців показало, що вони залучаються як зацікавлена сторона в процесі моніторингу та перегляду ОП, надаючи відгуки і пропозиції, на підставі яких заклад робить відповідні зміни. Під час інтерв'ювання ЗВО, роботодавців, адміністративного персоналу та НПП було з'ясовано, що Університет дотримується процедур моніторингу, періодичного перегляду та затвердження ОП (<http://surl.li/lzycj>).

8.2 Здобувачі вищої освіти безпосередньо та через органи студентського самоврядування залучені до процесу періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості як партнери. Позиція здобувачів вищої освіти береться до уваги під час перегляду освітньої програми

Інтерв'ю із ЗВО і представників органів студентського самоврядування з приводу їх практичного залучення до процесу перегляду ОП підтвердили факт, що зміст та ПРН ОП обговорювались із ЗВО. У ході зустрічей було з'ясовано, що представники органів студентського самоврядування входять до складу Вчених рад факультетів та Вченої ради університету, що підтверджує їх залучення до процедур забезпечення якості ОП. ЗВО безпосередньо залучені до перегляду ОП (в тому числі навчального плану) та брали участь у розширених засіданнях кафедри та органів студентського самоврядування, вченої ради природничо-економічного факультету, оскільки представники органів студентського самоврядування входять до її складу. ЗВО входять до складу делегатів конференції трудового колективу університету <http://surl.li/cxmlq> і вченої ради університету, її постійних комісій <http://surl.li/cxmb> тощо. При перегляді ОП на засіданнях робочої групи врахували побажання ЗВО щодо розширення переліку вибіркових дисциплін. Опитування показало, що ЗВО ОП задоволені компонентами й якістю освіти. ЗВО виявили побажання збільшення кількості практичних занять.

8.3 Роботодавці безпосередньо та/або через свої об'єднання залучені до процесу періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості як партнери

Аналіз документів, наданих університетом, підтвердили, що роботодавці та заклад дійсно є партнерами у системі забезпечення якості ОП. Роботодавці залучені до формування та перегляду ОП, що підтверджується договорами та угодами про співпрацю. Залучення роботодавців та інших стейкхолдерів регулює Положення про Раду роботодавців у К-ПНУ (<http://surl.li/exqzw>), Положення про зв'язки з роботодавцями та сприяння працевлаштуванню випускників К-ПНУ імені Івана Огієнка (нова редакція) (<http://surl.li/erzmx>) та Положення про освітні програми в К-ПНУ (нова редакція) (<http://surl.li/bgsfm>). Університет організовує засідання та круглі столи з роботодавцями для обговорення ОП. Роботодавці на запит Університету надають рецензії та пропозиції щодо покращення ОП: Р. Якубаш – директор НПП «Подільські товтри» та О. Сікора – заступник ген. директора з тепlopостачання КП «Міськтепловоденергія» (член Ради роботодавців К-ПНУ імені Івана Огієнка <https://proforient.kpnu.edu.ua/sklad-rady-robotodavtsiv/>) для забезпечення якості освітньої діяльності, з метою організації та удосконалення практичної підготовки ЗВО. Стейкхолдери запрошуються до процесу обговорення ОП (<https://ecolog.kpnu.edu.ua/obhovorennia-osvitnikh-program/>). Укладаються договори про співпрацю <https://biolog.kpnu.edu.ua/uhody-pro-spivpratsiu/>, що дозволяє дотримуватися відповідності між підготовкою ЗВО та вимогами роботодавців. Співпраця дозволяє орієнтуватись на потреби роботодавця та чіткіше визначати знання і уміння, якими має володіти сучасний фахівець еколог. Співпраця з роботодавцями має постійний і довготривалий характер. Інформація щодо заходів зі стейкхолдерами висвітлюється на сайті факультету і випускової кафедри. Запропонована ОП дозволяє забезпечити сучасну та якісну підготовку екологів, проте зазначено, що існує необхідність посилення вивчення іноземних мов та практичних навичок з написання грантів.

8.4 Наявна практика збирання, аналізу та врахування інформації щодо кар'єрного шляху випускників освітньої програми

В університеті налагоджена система зв'язків з випускниками, яка включає в себе збір і аналіз інформації щодо їх професійної діяльності. Подана ОП проходить первинну акредитацію. Проте інформацію про працевлаштування випускників збирає випускова кафедра. В Університеті функціонує відділ профорієнтаційної роботи, доуніверситетської підготовки та сприяння працевлаштуванню випускників університету (<http://proforient.kpnu.edu.ua>). Проводиться постійний моніторинг траєкторії працевлаштування, аналіз роботи з питань сприяння працевлаштуванню ЗВО після закінчення навчання, інформує про вакантні місця на підприємствах, в установах та організаціях, співпрацює з потенційними роботодавцями і забезпечує оперативне заповнення вакансій, налагодження ділових відносин ЗВО зі службами зайнятості населення, підприємствами, установами, організаціями (роботодавцями) з питань працевлаштування випускників, проведення роз'яснювальної роботи серед ЗВО і випускників щодо нормативно-правових актів з питань державного регулювання зайнятості та трудових відносин. На сайті кафедри у рубриці «Наші випускники: кроки успіху» (<https://biolog.kpnu.edu.ua/nashivypusknyky/>) висвітлена інформація щодо кар'єрного шляху та траєкторій працевлаштування випускників ОП. Також є зустрічі випускників, під час яких проводиться опитування щодо їх працевлаштування.

8.5 Система забезпечення якості закладу вищої освіти забезпечує вчасне реагування на виявлені недоліки в освітній програмі та/або освітній діяльності з реалізації освітньої програми

Відповідно до Процедури внутрішнього забезпечення якості у К-ПНУ, що координується Положенням про систему внутрішнього забезпечення якості освіти в К-ПНУ (нова редакція) (<http://surl.li/deoki>) університетський рівень контролю за якістю освіти здійснюється: 1) ЗВО та органами самоврядування; 2) проектними групами, випусковою кафедрою; 3) вченою радою факультету, деканатом, науково-методичною радою; 4) навчально-методичним центром забезпечення якості освіти та його підрозділами, радою роботодавців; 5) ректором, ректоратом, вченою радою К-ПНУ, наглядовою радою. При оновленні ОП обговорювались і врахували пропозиції щодо усунення недоліків: навчальні дисципліни в MOODLE наповнено робочими програмами й силабусами, конспектами/тезами лекцій, планами практичних занять, навчально-методичною літературою, завданнями для самостійної роботи тощо; поповнено

авторськими розробками (посібники, методичні рекомендації) дисципліни ОП; – запроваджено технології проведення занять в онлайн-режимі з використанням платформ Google Meet, Zoom, соціальних мереж. Система внутрішнього забезпечення якості вищої освіти функціонує коректно. Університет веде системну цілеспрямовану роботу щодо поліпшення якості освітнього процесу, а також підвищення рівня задоволеності ЗВО навчанням, про що свідчать регулярні опитування ЗВО і позитивні практики, які використовуються для викладання за ОП. Тому доцільно: продовжити функціонування системи управління якістю, яка дозволить системно та комплексно впроваджувати всі напрацювання Університету в напрямку забезпечення якості освіти; залучати роботодавців та їх матеріально-технічні й інформаційні ресурси для підвищення якості реалізації ОП; поширити практику створення центрів колективного використання обладнання й оновлення лабораторного обладнання; продовжити практику оперативного реагування на виявлені недоліки та розробку відповідних коригувальних заходів; активізувати реалізацію національних і міжнародних наукових та освітніх проєктів.

8.6 Результати зовнішнього забезпечення якості вищої освіти (зокрема зауваження та пропозиції, сформульовані під час попередніх акредитацій) беруться до уваги під час перегляду освітньої програми

Результати зовнішнього забезпечення якості вищої освіти відсутні, оскільки акредитація первинна. Університет вживає заходи спрямовані на посилення публікаційної активності НПП, в тому числі і у міжнародних виданнях; проходження підвищення кваліфікації; дотримання процедур академічної доброчесності; роз'яснення положень щодо запобігання будь-яких проявів сексуальних домагань, утисків, гендерної нерівності та дискримінації, відповідальності за вказані порушення; оновлення інформації стосовно кар'єрного шляху випускників ОП; оновлення інформації щодо публікаційної активності викладачів, матеріалів для практичної підготовки, про бази практик тощо.

8.7 В академічній спільноті закладу вищої освіти сформована культура якості, що сприяє постійному розвитку освітньої програми та освітньої діяльності за цією програмою

В Університеті існують належні процедури та впроваджується політика забезпечення якості вищої освіти. Академічний та адміністративний персонал, роботодавці, ЗВО й органи студентського самоврядування підтвердили свою участь у формуванні заходів щодо удосконалення якості освіти за ОП. Учасники освітнього процесу дотримуються принципів академічної доброчесності; застосовуються антиплагіатні програми для перевірки текстів наукових і кваліфікаційних робіт ЗВО, а також наукових публікацій та дисертацій НПП. Університет сприяє популяризації серед НПП, ЗВО напрямів забезпечення якості освіти, наукових досліджень, у тому числі з залученням громадськості. Механізм такої участі на ОП реалізується через опитування, співбесіди, рецензування. Спілкування зі стейкхолдерами показало, що члени академічної спільноти (студенти, НПП, адміністрація, допоміжний персонал) сприймають політику та процедури забезпечення якості як корисні й готові долучатися до удосконалення внутрішньої системи забезпечення якості. Рекомендується продовжити практики проведення тренінгів, семінарів, круглих столів для учасників освітнього процесу з роз'яснення основних принципів академічної доброчесності, а також особливостей функціонування в університеті системи управління якістю вищої освіти.

Критерій 9. Прозорість та публічність

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень В

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень В

Обґрунтування ГЕР

9.1 Визначені чіткі та зрозумілі правила і процедури, що регулюють права та обов'язки всіх учасників освітнього процесу, є доступними для них та яких послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми

Подано чіткість і зрозумілість правил і процедур, що регулюють права й обов'язки учасників освітнього процесу та послідовність їх виконання на ОП Екологія. Права та обов'язки усіх учасників освітнього процесу в К-ПНУ імені Івана Огієнка регулюються наступними документами: Статут К-ПНУ (нова редакція) (<http://surl.li/dewxe>); Правила внутрішнього розпорядку К-ПНУ (<http://surl.li/bdmeb>); Положення про організацію освітнього процесу в К-ПНУ (нова редакція) (<http://surl.li/hwbb>); Положення про дотримання академічної доброчесності (нова редакція) (<http://surl.li/eqgxs>) Усі документи представлені на офіційному сайті університету розділ Публічна інформація – Основні документи К-ПНУ (<http://surl.li/dewzv>). Всі учасники освітнього процесу ознайомлені з цими документами, знають свої права й обов'язки та розуміють, де можуть знайти потрібну інформацію у разі необхідності.

9.2 Заклад вищої освіти не пізніше ніж за місяць до затвердження освітньої програми або змін до неї оприлюднює на своєму офіційному вебсайті відповідний проєкт із метою отримання зауважень та пропозицій заінтересованих сторін

К-ПНУ імені Івана Огієнка оприлюднює достовірну інформацію про ОП на своєму веб-сайті. В закладі дотримуються правил своєчасного оприлюднення ОП для обговорення (<http://surl.li/lrswp>). Співпраця із науковими установами та підприємствами фахового спрямування сприяє конкурентоспроможності ЗВО на ринку праці. Співпраця з підприємствами фахового спрямування підкріплена договорами (Договір про наукову та творчу співпрацю між НПП “Подільські Товтри” та К-ПНУ ім. І. Огієнка; Договір про наукову та творчу співпрацю між НПП “Синемир” та К-ПНУ

ім. І. Огієнка; Договір про наукову та творчу співпрацю між НПП “Мале Поліся” та К-ПНУ ім. І. Огієнка; Угода про наукову та творчу співпрацю між НПП “Хотинський” та К-ПНУ ім. І. Огієнка; Договір про наукову та творчу співпрацю між К-ПНУ ім.І.Огієнка (м. Кам’янець-Подільський) та Рівненським природним заповідником (м. Сарни); Договір про співпрацю щодо реалізації внутрішньої академічної мобільності учасників освітнього процесу). Зокрема базами практик студентів-екологів є: Національний природний парк «Подільські Товтри», Національний природний парк «Хотинський», Національний природний парк «Мале Полісся». Стейкхолдери беруть участь в обговоренні про зміни в ОП другого рівня вищої освіти, що було підтверджено відповідним документом (<http://surl.li/lrsmk>). Підтверджено факт рецензування ОП, а також участь в круглих столах. Роботодавці також задіяні не тільки в обговоренні ОП, але й долучаються до навчального процесу шляхом проведення відкритих лекцій і навчальних практик.

9.3 Заклад вищої освіти своєчасно оприлюднює на своєму офіційному вебсайті точну та достовірну інформацію про освітню програму (включаючи її цілі, очікувані результати навчання та компоненти) в обсязі, достатньому для інформування відповідних заінтересованих сторін та суспільства

Кафедра біології та екології Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка оприлюднює інформацію про ОП Екологія на своєму веб-сайті: навчальні плани, робочі програми ОК (<http://surl.li/luntz>), методичні вказівки для виконання кваліфікаційної роботи магістра, каталог вибіркового дисциплін (<http://surl.li/lunul>), ОП спеціальності 101 Екологія (<http://surl.li/lrswm>). Заклад має офіційні сторінки в соціальних мережах (facebook <https://www.facebook.com/kpnu.edu.ua>, youtube <http://surl.li/mfvri> та Instagram <https://www.instagram.com/kpnu1918>).

Критерій 10. Навчання через дослідження

Рівень відповідності (експертна група)

не застосовується

Рівень відповідності (ГЕР)

не застосовується

Обґрунтування ГЕР

10.1 Зміст освітньо-наукової програми відповідає науковим інтересам аспірантів (ад'юнктів) і забезпечує їх повноцінну підготовку до дослідницької та викладацької діяльності в закладах вищої освіти за спеціальністю та/або галуззю

не застосовується

10.2 Наукова діяльність аспірантів (ад'юнктів) відповідає напряму досліджень наукових керівників

не застосовується

10.3 Заклад вищої освіти організаційно та матеріально забезпечує в межах освітньо-наукової програми можливості для проведення й апробації результатів наукових досліджень відповідно до тематики аспірантів (ад'юнктів) (проведення регулярних конференцій, семінарів, колоквиумів, доступ до використання лабораторій, обладнання тощо)

не застосовується

10.4 Заклад вищої освіти забезпечує можливості для залучення аспірантів (ад'юнктів) до міжнародної академічної спільноти за спеціальністю, зокрема через виступи на конференціях, публікації, участь у спільних дослідницьких проєктах тощо

не застосовується

10.5 Наявна практика участі наукових керівників аспірантів у дослідницьких проєктах, результати яких регулярно публікуються та/або практично впроваджуються

не застосовується

10.6 Заклад вищої освіти забезпечує дотримання академічної доброчесності у професійній діяльності наукових керівників та аспірантів (ад'юнктів), зокрема вживає заходів для унеможливлення наукового керівництва особами, які вчинили порушення академічної доброчесності

не застосовується

3. Рекомендації з подальшого удосконалення освітньої програми

У цьому розділі на основі звіту експертної групи та висновків ГЕР резюмуються рекомендації стосовно подальшого удосконалення освітньої програми, включаючи пропозиції щодо усунення виявлених під час

акредитації *недоліків*. Заповнення цих полів є обов'язковим у всіх випадках, коли ГЕР погодилася або визначила рівень відповідності критерію В, Е чи F.

Критерій 1. Проектування та цілі освітньої програми

Більше впроваджувати освітні компоненти (навчальні дисципліни), що характеризують вплив різних видів виробництва (гірничо-добувних, агропромислових, хімічних) на навколишнє природне середовище. На основі впровадження цих ОК рекомендувати запроваджувати комплекс природоохоронних заходів. Доповнити ОК (навчальні дисципліни) темами, які формують спеціальні (фахові) компетентності для вирішення екологічних проблем на локальному, регіональному, національному і міжнародному рівнях.

Критерій 2. Структура та зміст освітньої програми

При формуванні ОП "Екологія" більше враховувати вимог професійного стандарту «Еколог», затвердженого Міністерством економіки України (Наказ 1111-22 від 04 травня 2022 р.). Налагодити співпрацю із закордонними закладами вищої освіти для проходження закордонних практик і стажувань здобувачів вищої освіти.

Критерій 3. Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання

Список рекомендованої літератури до іспиту зі спеціальності містить джерела 1997–2011 років. Тому при наступному оновленні програми фахового вступного випробування додати літературні джерела за останні 5 років. Рекомендується підвищувати мотивацію здобувачів вищої освіти (ЗВО) до участі у програмах академічної мобільності.

Критерій 4. Навчання і викладання за освітньою програмою

Відсутність участі ЗВО у програмах міжнародної мобільності, хоч і ЗВО проінформовані про можливість участі в академічній мобільності, програмах міжнародного обміну та міжнародних проектах у поєднанні з навчальним процесом. Відсутність проведення гостьових лекцій закордонними викладачами чи екологами-практиками. Запровадити систему проведення таких гостьових лекцій

Критерій 5. Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність

Впроваджувати практику постійного проведення тренінгів, семінарів, консультацій з популяризації принципів академічної доброчесності та використання інструментів протидії порушенням академічної доброчесності

Критерій 6. Людські ресурси

Проаналізувавши відомості про самооцінювання, сайт університету, в т.ч. кафедри біології та екології, персональні сторінки НПП, нормативні документи виявлено, що не всі НПП відповідають ОК, викладання яких вони забезпечують на ОП «Екологія». Академічна та/або професійна кваліфікація викладачів, що задіяні в реалізації ОП, не підтверджено дипломами про вищу базову освіту (101-Екологія), дипломи про наукові ступені кандидата чи доктора наук за спеціальністю 03.00.16 - екологія, атестати про вчені звання професора кафедри екології. Їхня наукова та професійна діяльність не повністю відповідає спеціальності 101-Екологія галузі знань 10-Природничі науки. Наукові публікації у фахових виданнях, в тому числі у наукометричних базах Scopus та Web of Science НПП, які забезпечують викладання ОК на ОП "Екологія" не повністю відповідають їхньому напрямку. Індекси Гірша досить низькі, у гаранта ОП "Екологія" він - 6, в нього лише одна публікація у журналі, який внесено в наукометричну базу WoS, у членів проектної групи Федорчука І.В. він становить - 4 і не має жодної праці, яка внесена в наукометричну базу Scopus чи WoS, в Козака М.І. він - 5 і є 4 публікації. Не у всіх викладачів підтверджено наукове стажування з отриманням сертифіката 6 кредитів ЄКТС (180 годин), а реалізацію ОП забезпечують 7 НПП: з них 4 доктори наук (57%) та 3 кандидати наук (43%). Тому викладачам необхідно вдосконалити наукове і методичне забезпечення ОК. Адаже в багатьох силабусах ОК зустрічаються посилання на російськомовні джерела, що не припустимо, а також необхідно оновити літературу, яка зустрічається ще за 1980 рік. В багатьох викладачів подані робочі зошити для практичних занять чи самостійної роботи, доцільно подавати методичні рекомендації для виконання практичних робіт чи виконання самостійної роботи. Багато силабусів ОК відсутні (Екологічна стандартизація та інспектування; Управління та поведження з відходами). Доречно зробити обґрунтований підбір кадрів для реалізації ОП "Екологія" і призначати для викладання обов'язкових і вибіркових ОК НПП, які мають відповідну базову освіту або науковий ступінь, мають відповідні наукові публікації і методичні розробки, проходять стажування і підвищення кваліфікації за напрямом ОК.

Критерій 7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси

Доцільно оновити лабораторне обладнання, забезпечити придбання різних приладів і устаткування на основі реалізації міжнародних науково-дослідницьких екологічних проектів, а також використання програмного забезпечення необхідного для формування у ЗВО професійних навичок в екологічній та природоохоронній сфері.

Критерій 8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми

При реалізації ОП "Екологія" збільшити кількість практичних занять для обов'язкових і вибіркових освітніх компонентів

Критерій 9. Прозорість та публічність

Здійснювати постійне оновлення ОП "Екологія". Виставляти на офіційному вебсайті університету, факультету, випускної кафедри проєкт ОП "Екологія" для інформування відповідних зацікавлених сторін (стейкхолдерів)

Критерій 10. Навчання через дослідження

не застосовується

4. Додатки

Відсутні

Шляхом підписання цього експертного висновку я підтверджую, що внесені до нього відомості про присутніх на засіданні ГЕР і результати голосування членів ГЕР є достовірними, а експертний висновок було схвалено на засіданні ГЕР так, як його викладено вище.

Документ підписаний кваліфікованим електронним підписом.

Головуючий на засіданні ГЕР

ДМИТРИВ ГРИГОРІЙ СТЕПАНОВИЧ